Tizenhetedik évfolyam. | 214. szám. | Kolozsvárt, hétfő, szeptember 21. 1896.

SZERKESZTŐI IRODA:
Belmagyar-utcza 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DIJA:

…évre 16 frt. v. 32 korona.	Negyed évre 4 frt. v. 8 korona.
…évre 8 frt. v. 16 korona.	1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz: 9. POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP. Telefon sz: 9.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33-ik szám.

Egy négyszög czentimeternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.
Nyilttéri czikkek:
garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Nemzeti politika.

Budapest, szept. 20.

Apponyi legutóbbi beszéde óta, …int pro et kontra foly a vita, hogy …jdonképp mi is a nemzeti politika? Magyarázhatja bár mily szépen Ap…yi a nemzeti politika főladatait, …rt az életben az még sem nemzeti …itika.

A nemzeti politika első sorban …llást kiván. E nélkül a legjobb ál…férfiu törekvése is zátonyra kerül.

A dualismusi rendszer kizár min… nemzeti politika követhetését.

A külügyek terén például semmi …ekünkben való politikát nem követ…ünk, mivel külügyminiszterünk Bécs… székelve, az ottani politikai irány… körök fölfogásának hódol, ami bi…y nem mindenben egyezik a ma…r közvélemény álláspontjával.

A hadügyek terén vékony kivá… a Megyarországon való tiszti aka…mia fölállitása. S még hozzája ha …is állittatik, a tannyelv lesz német, …ként ezt a delegáczióban többször …é a hadügyminiszter.

A hadsereg nyelve teljesen né…t, s e folytán valódi germánizátori …eg. Ugyan hogyan hatolhasson ide …az állami nyelv, mig a dualizmusi …dszer fennáll?

Ezt magyarázza meg Apponyi, ha …pes.

Külképviseletünk teljesen német, a …befoly mind arra, hogy állami egye…ségünket ki nem fejthessük.

A dualizmusi rendszer békót ver …únkre, hogy a magyar államot kon…lidáljuk.

Egyrészről ezt akadályozza a had…eg, a német nyelvnek léve hathatós …jesztője. Másrészről utunkban áll az …nevezett hagyományos bécsi poli…a, mely máig is azon tannak hódol, …gy a magyar elem sakban tartassék …nemzetiségek által.

Ezért nem tudunk sem a horvát…l, sem az oláhval elbánni!

Mily szégyenletes szerepet vitt Ma…yarország kormány elnöke a zágrábi …irálylátogatás alatt, keze meg volt …tve a bécsi udvari, katonai politikai …maltól.

Az oláhokkal erélyesen azért nem …rhatni el, mivel a szerencsétlen nem…tiségi törvényt — mely legnagyobb akadálya az ország konsolidálásának — nemcsak szigoruan fenntartatni kivánják Bécsben, hanem még azt szélesebb alapra akarják fektetni.

Meglátjuk — biztosak lehetünk benne, — hogy a bukaresti ut, az oláhok számára babérokat fog teremni. A magyar nemzeti konsolidált érdek, fel fog áldoztatni az oláhok schovinizmusának. Romániának a hármas szövetséghez való csatlakozásáért, főderativ kivánataik részben teljesittetni fognak.

Ezt már látják a Román Miron környezetében, s azért ad lapja folyton ily követeléseknek hangot. A magyar gör. kath. püspökség azért nem állitódhatik fel, mert külügyminiszterünk ellenesse ennek politikai szempontból.

Anyagi tekintetben jobb létre nem tehetünk szert, mert törvény adta jogunkkal képtelenek vagyunk élni, a bécsi irányadó körökért.

Az, mind magát ámitja, a ki hiszi, hogy Deák kiegyezésével nemzeti politika követhető.

Nem lehetséges, mivel a monarkiát vezető kormányformák szálai, mint Bécsben futnak össze.

Maga Apponyi is az önálló magyar hadserget nem meri követelni, pedig a kiegyezési törvényben világosan benne van a „magyar hadsereg“-féle elnevezés. De ily messzi Apponyi sem mer menni, nehogy teljesen kormányképtelenné váljék pártja oda fenn.

Az önálló vámterületet, bankot nem követeli Apponyi, mert jól tudja, hogy ily kivánattal a zsák-utczába jutna odafenn.

Szóval Apponyi is csinálhat nemzeti politikát, de ezzel ugyan előbbre nem visszük a magyar politi-tát.

És hogy mennyire igaz e tétel, bizonyitja az Apponyi esete, minimumra redukálta közjogi követeléseit s azt sem képes kivinni, nem tud kormányra jutni.

Ne hallgassanak az ország polgárai a nemzeti politika akadémiai fejtegetéseire, hanem a függetlenségi párt mögé csoportosuljanak, mert csak ezzel a programmal lenet nemzeti politikát követni, a másféle beszédek mind csak szóvirágok, semmi egyebek.

Gy.

Az országgyülés feloszlatása.

A félhivatalos sajtóban nagy meglepetést és zavart okozott az a hir, a mely az országgyülésnek küszöbön álló feloszlatását jelentette.

A meglepetést és zavart az okozza, hogy a hir valóságát kétségbe vonni nem lehet, hiszen félhivatalos lapok is megerősitették, de a kormány most kezdi kellemetlennek találni, hogy szándéka igy napvilágra jutott és lehetetlenné teszi azt, a mire talán még most is volna hajlandósága, hogy tudnillik a jelen országgyülésnek és ezzel saját élete fonalát is, ha lehet, elnyujtsa. Ez a tényállás szolgálhat fonalul a megindult félhivatalos nyilatkozatok utvesztőj ében.

A nemzet esti lapjában például azt állitja, hogy a feloszlatási hirek abban a formában, a melyben eddig felmerültek, annyiban nem teljesen valók, a mennyiben az **időpontra** nézve a kormány még **nem határozott** és minden esetre még nehány javaslatot le akar tárgyaltatni.

A feloszlatás szándékát tehát maga a Nemzet sem vonja kétségbe.

Ugyanilyen tenorja van a N. Fr. Pr. mai inspirált budapesti czikkének, a mely számtalan „de“, „habár“, „esetleg“ és egyéb fentartásokkal azt jelenti, hogy a feloszlatás nem áll közvetlen küszöbön. De hogy ez csak afféle officziozus rejtelmeskedés, az látszik nemcsak abból, hogy ugyanez a czikk a politikai érdeklődés középpontjába helyezi a parlament feloszlatását, hanem abból, hogy ugyancsak ebben a czikkben néhány sorral alább szóról-szóra igy szól: „Nem tagadják már, hogy a kormány az országgyülés feloszlatásának szándékával foglalkozik, de kétségbevonják, hogy erre határozott terminust már megállapitott, mert függ ez a parlamenti tárgyalások menetétől. Minden valószinüség szerint **jövő hó első felében fog megtörténni a feloszlatás.**“ Annyit tehát kétségtelenül állithatni, hogy a parlament élete már sokáig nem tart.

Az utolsó izenet.

Budapest, szept. 19.

A magyar kvóta bizottság ma délelőtt féltizenegy órakor ülést tartott Széll Kálmán elnöklete alatt.

Az ülés körülbelül három óra hosszat tartott, és részt vett benne Bánffy báró miniszterelnök is.

Az ülés megnyitása után Falk Miksa előadó felolvasta az általa készitett nuncziumot, a mi majdnem egy órát vett igénybe. Beható, de nem terjedelmes tanácskozás és vita után a küldöttség egyhangulag, némi módositással elfoglalta a nuncziumot.

Széll Kálmán elnök ezután inditványozta, hogy tekintettel arra, hogy ez valószinüleg az utólsó irásbeli nunczium, a bizottság szavazzon az irásbeli izenetek szerzőjének, Falk Miksa előadónak jegyzőkönyvi elismerést és köszönetet éppen oly alapos és mélyreható, mint fényes dolgozataiért.

Az elnöknek ezt az inditványát a küldöttség valamennyi tagja, pártkülönbség nélkül, egyhangulag elfogadta. Az izenet javaslatához képest ezután kijelentette az elnök, hogy a küldöttséget ujra egybe fogja hivni arra az esetre, ha az osztrák küldötség azt a kivánságát találná kifejezni, hogy a tárgyalásokat szobelileg folytassák.

Horánszky Nándor szólalt fel ezután, a ki szivesen konstatálta azon egyértelmüséget, melylyel az üzenet megállapitva lett és mely üzenet az előbbivel együtt fényesen dokumentálja a magyar álláspont igazságát, vagyis azt, hogy a magyar kvóta emelése törvény és igazság szerint lehetetlen.

Miután azonban a kormány mindeddig nem nyilatkozott, kivánatosnak tartaná, ha a kormány nyilatkoznék az iránt, hogy a bizottság álláspontjával egyetért-e teljesen? Nézete szerint a magyar kvóta felemelését feltétlenül meg lehet akadályozni, ha minden tényező őszintén egyetért, mert az igazságban nagy erő rejlik, az igazság pedig teljesen a magyar részen van.

Bánffy báró miniszterelnök a kérdésre, egy darab papirosról olvasva, ezeket válaszólta:

A pénzügyminiszter megjelölte az ekszposéban azt az álláspontot, a melyet a kvótakérdésben a kormány — tekintettel a törvény ismeretes intézkedésre — elfoglal.

A törvény szerint az első stádium — e kérdés előkészitésénél — a bizottságok tárgyalása; és csak ha ez nem vezet eredményre, jön, mint második stádium, a kormányok által teendő előterjesztés. Ha a törvény az első stádiumában döntő befolyást akart volna biztositani a kormánynak, mi értelme lett volna annak, hogy regnikoláris bizottságra bizta a kérdés tárgyalását? Kezdhette volna mindjárt a második stádiumon, ugy, mint a többi kiegyezési kérdés előkészitésénél.

Előttünk tehát kétségtelen, hogy a kormány mindaddig, a mig a bizottságok be nem fejezték müködésüket, nemcsak hivatva, de még jogositva sincs, bármiféle állásfoglalás által prejudikálni a bizottság elhatározásának.

Ez az időpont még nem következett be és epen azért bármennyire kivánatosnak tartja is az ellenzék, hogy a kormány, esetleg az ország legvitálisabb érdekeinek koczkáztatásával, eltérjen a törvény utasitásától, a kormány ezt tenni nem hajlandó, de nem is látta szükségét annak, hogy a bizottság eljárásával szemben valamely állást foglaljon, mert magától értetődik, hogy a kormány a bizottság müködésének az ország érdekei megóvását czélzó irányzatával a maga részéről is egyetért.

Apponyi Albert gróf konstatálja, hogy a miniszterelnök kitér a kérdés lényege elől.

Horánszky Nándor sajnálkozik a felett, hogy a miniszterelnök a kérdés elől, a melyet ő az erőgyüjtés szempontjából intézett hozzá, kitér, mert kitérésnek tartja azt, ha csak azt mondja, hogy a bizottság müködésével ért egyet.

*

A magyar kvóta-küldöttségnek Falk Miksa dr. előadó által elkészitett renuncziumát most már német forditásban átküldik az osztrák kvóta-küldöttségnek. Mivel ugy a magyar eredeti szövegnek kinyomatása, mint annak forditása és a forditás kinyomatása minden esetre több napot fog igénybe venni, ennek közzététele aligha történhetik meg a jövő hét vége előtt, esetleg csak az ezt követő hét első napjaiban lesz lehetséges. Az osztrák küldöttség elnökének udvariasságból ezuttal is annyi példányt fognak átküldeni, hogy a küldöttség valamenynyi tagjának jut egy-egy példány a renuncziumból. Magától értetődik, hogy a közzététel azután Budapesten és Bécsben egy időben fog bekövetkezni.

Levél.

F. hó 14-én bucsuztak el Szolnok-Doboka vármegye bethleni járásának körjegyzői egylete és annak kiváló tiszteletbeli tagjai Bethlenben szeretve tisztelt főszolgabirájuktól Floth Ferencz Adolftól, ki a közel multban anyakönyvi felügyelővé történt kineveztetésével előbbi állásáról lemondott. Hazafias érdemei és fáradhatatlan ténykedései elismeréseül arany tollat és egy igen szép müvü régi török kardott a hozzá tartozó ékszerekkel együtt nyujtottak át. Nevezett főszolgabiró meglepetten vette át az emléktárgyakat s a nemzetiségi külömbség nélkül jelen volt tisztelőinek meghatottan köszönte meg a róla való megemlékezést, aktus után villás reggelire, később ebédre hivta meg a tisztelgőket.

Azon reményben, hogy nem sértem ismert szerénységét az elbucsuzott derék tisztviselőnek, igyekezem érdemeit bár részben vázólni.

Ő a vármegye legrégibb tisztviselője, a kit 1861. évben a magyar alkotmány hajnalán választottak meg esküdtnek. A provizórium beálltával többi tisztviselő társával együtt egy pár hónapra a közpályától vissza lépett, mignem belátva, hogy a hazájának többet használhat ténykedéssel, mint visszavonultsággal, elfogadta a neki kinált szolgabirói állást, melyet serény munkássággal, hazafias érzékkel és kitüntető szeretettel töltött be. 1866 ik évben uralkodott kolera alkalmával naponta meglátogatta a kolera betegeket, emberbaráti szeretettel biztatva, ápolta őket, s nem riadva vissza a haláltól sem, bátoritva a halállal küzdőket, személyesen segélyt nyujtott nekik, miért is a király Ő felsége önfeláldozó ténykedését 1880-ban a legelső törvényhatósági tisztviselőt a koronás aranyérdemkereszttel tüntette ki.

A távozó főszolgabiró volt, ki járásában körjegyzői egyletet szervezett, hivatali próba vizsgákat eszközöltetett a jegyzői karral kölcsönösen, hogy egyik a másiktól sajátitsa el azt, mi jó, szükséges és helyes. Nem feled-

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1896. szeptember 21.

Ezer év.*)

— Irta: **Sebesi Samu.** —

…zadok viharos emlékein által,
…nemzet multjához lelkem visszaszárnyal:
…lágverő utján látom azt a népet,
…mely dicsőséggel irt fel ezer évet
…örténet lapjára.

…czeg paripákon vitéz, szép daliák
…resztül száguldták Lebedia sikját,
…rgatta kezük a nehéz csatabárdot,
…öttük a fehér Turul madár szállott
…vezette előre!

…őre, a merre a büszke Kárpátok
…ótakart ormait csillogni látjátok,
…hol égre tör a Tátra, Fátra, Mátra,
…lattuk ragyog a délibábos róna —
…a ti hazátok!

. . . .

…l az égbe nyuló sziklacsucsok ormán,
…l a Tisza, Duna kavarog a rónán,
…értől piroslottak a zajongó habok
…szállt fenn a Turul, — előre magyarok
…nszerző csatában.

…mintha vihar támad, messzi, messzi tájon,
…illámló felleg száll, süvöltő szél szárnyon
Ugy dörgött a sereg, a merre csak jártak,
Ki állt voln' ellen az isten haragjának
Hadur táborának!...

Ezer esztendeig szállt a magyar sikra,
Fegyverrel kezében, ha a haza hivta,
Még a más nemzetek békében munkáltak:
Ő tárta ki keblét a sujtó villámnak
Sok századon által!

Mienk lett a szép föld, immár ezer éve,
De magyar vér hullott minden kis rögére,
Ezer évtől fogva... sok vér, köny az ára, —
Ezért olyan édes, ezért olyan drága,
Kedvesebb mindennél!

. . . .

Megszünt a hadizaj, elnémult a lárma,
Szivárvány ragyog le napsugaras tájra,
S most hogy a más ezred küszöbére érünk,
Munkába keressük harczi dicsőségünk
Örök szép jutalmát!

Ma a dicsőséges harczok mezejére,
Munkás zászlót tüzött Magyarország népe
S mivel egykor annyi dicsőséget szerzett:
Munkás zubbonyt öltött hadi pánczél helyett
S jelszava: a munka!

Csendes korszakunknak a kard csattogása:
A mühelyből hangzó kalapács csapása!
Toll, pöröly és csákán, most a harczi fegyver,
A mivel a nemzet magának utat ver, —
Dicsőség mezején!

Béke idejének az az igaz hőse,
A ki dolgos kézzel, bátran tör előre,
A ki munka eszközt ragad a kezébe
S dolgozik szorgosan az isten nevébe,
Hazája üdvére!

Uj korszak virradt fel az uj ezer évvel,
Előre nemzetem szilárd munkás kézzel,
Egyesült erővel kitüztük a zászlót
S a század szelleme ráirta a jelszót:
Az ipar, a munka!

*) Az Ipartestület milleniumi közgyülése …kalmával szavalta; **Hirschfeld Lajos.**

Beryl.

A Gilián szerzőjétől.

Angolból forditotta: Amica.

VII.

(Folytatás.) (19)

Látta a fedélzeten levő sötét alakokat, a menekülés esélyéért, mit a lent levő csolnakokban reményletek találni, és a minek a lehetőségét eszeveszett viselkedésükkel kevesbitették, őrült küzdelemmel előre-hátra rohani. A mint e szerencsétleneket nézte, isszonyu recsegéstől kisért hangos robbanás következett, a hajó reszketett és két felé nyilt, és a sötét vizek felett a vizbe fuló férfiak és asszonyok utolsó kétségbeesett sikoltása hangzott.

Az a csendesség mely ezután következett még borzasztóbb volt, csak időközönként törte meg a csendet egy-egy erősebb uszó kiáltása, a mint a küzdelemtől kifáradva, életét és reményét együtt, feladva, a kegyetlen hullámokba alámerült.

Beryl hallotta ezt a kiáltást és egész testében reszketett; Jem is hallotta és tehetetlen dühében, hogy nem nyujthatott segélyt, a fogait csikorgatta.

— Jó emberek, evezzenek egy kissé közelebb, talán meg tudunk valakit menteni, — mondá — a két tengerrészre nézve, a mint a csolnak tatjában ült, a Beryl arczát a kebléhez szoritva és a kezeit fogva.

Egy pillanatig egyik sem szólott, aztán Miki tiszteletteljesen, de határozottan azt mondá —

— Sir, azt nem tehetjük meg! Először is a saját életünkre kell gondolnunk. Engedelmével itt maradunk, a hol vagyunk.

— Helyesen, pajtás! — mormogá a másik.

És Jem, tudva, hogy nekik igazuk volt, nem szólott többet, csak közelebb vonta Berylt magához és évek óta először történt, hogy szivéből, mely előtt az imádság oly régóta ösmeretlen volt, forró könyörgés szólt fel az egek urához segitségért.

Az emberek oly türelemmel várakoztak a hajnalra, a hogy azt helyzetükben tenni lehetett. Többször kiáltottak a többi csolnakokhoz, de nem kaptak választ, csak egyszer hallottak egy kiáltást és az oly borzasztó volt halálos gyötrelmében, hogy Berylt hideg borzongás fogta el és görcsösen csüngött a Jem karjához és Miki áhitattal vetett keresztet magára.

Végre megviradt.

A nap fel jött, éltető sugaraival felmelegitette áthült tagjaikat, s csüggedő lelkükbe reményt öntött. Tudták, hogy mig az élet és világosság megmaradt, addig a reményről se lehet lemondani.

A látóhatárokon keresték a többi csolnakokat — de hasztalanul — vagy messze mentek az éj idejében, vagy a sülyedő hajó által okozott forgatag magával ragadta őket és levitte a mélységbe. A nappali világosság nem mutatott mást, csak a fényesen hullámzó tenger beláthatatlan terjedelmét, melyen imitt-amott megszenesedett épületfák, átalagok és dobozok uszkáltak, és a legborzasztóbb látvány volt, hogy imitt-amott a könyörtelen ég felé fordult fehér arczokat láttak; de csolnakot és hajót nem láttak sehol.

Sikerült nekik két eleséget tartalmazó dobozt kézrekeriteni, s a csolnakjukhoz erősitették azokat. Vizük és kétszersültjük volt annyi, hogy takarékosan bánva több napokig megérhették vele; és Jem azzal biztatta Berylt, hogy mielőtt az elfogyna, egy arra menő gőzös felveszi őket, vagy száraz földet érnek. Emlékezett, hogy az előbbi napon, dél-nyugot felé valami szigeteket látott. És elhatározták nappal a Jem óralánczán csüngő kis mágnás által vezéreltetve, és éjjel a csillagok által — hogy abba az irányba fognak evezni.

Három nap és három éjjel eveztek olyan türelemmel, mely naponta jobban hasonlitott a kétségbeeséshez — nappal a nap heve égette, éjjel a nehéz köd áztatta és hütötte át őket — s a viz és a táplálék naponta kevesebb lett, s amint az éhenhalás és a halál közeledett, a remény fogyott szivükből.

Azonban a negyedik napon Beryl valamit látott a távolban vagy azt képzelte, hogy látott — a mi ugy nézett ki, mint egy kis kék felhő, mely az égből esett le, és a tenger felszinén megállott.

A Jem karját érinté és figyelmeztette arra.

— Jem, nézze, oh, nézze, vajjon sziget az ott? — sugta, alig merve e kérdést intézni, ne hogy a válasz eloszlassa azt a gyenge reménységet, mi szivében fakadt.

Jem a szemei felibe tartotta a kezét, ugy nézett a Beryl által mutatott irányba, aztán megszólitotta Mikit.

— Miki, mit gondol, hogy mi az ottan? Felhő vagy föld! — kérdé.

Miki hosszasan és komolyan nézte azt.

— Sir, én azt hiszem, hogy föld! — Örökké, örökké dicsértessenek az áldott szentek! — mondá áhitatosan. Hansz, te ördög, fel a vitorlával, menjünk nézzük meg, hogy mi az?

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

kezett meg vallás-buzgalmi kötelméről sem; a Bethlenben épitett róm. kath. templom emelése és berendezése az ő buzgalmának az eredménye. Nem volt előtte vallás, nemzetiségi megkülönböztetés, ő minden vallásban a közerkölcs alapját látta letéve, hozzá minden felekezet bizalommal fordult és kifogyhatatlan jó tanácsaiban, önzetlen támogatásaiban, mindig ugy hitte, hogy az illető az ő vallásához tartozik.

Alattvalóit nem tekintette vazallusoknak, hanem munkatársainak, kiket versenyre készitett a munkában, szorgalomban és az önérzetes hazafiui ténykedésekben. Felsoroltaknak tulajdonitható, hogy az ismert körökben minta-szolgabirónak nevezték el, mert ő minta volt, minta ember.

Kisérje hivatalában azon erős akarat, fáradhatatlan kitartás és jó indulat, hogy képessége és hivatásánál fogva hazánk egységesitése érdekében sokáig müködhessék.

Somkerék, 1896. szept. 18.

Farkas Ferencz.

Az ipartestület ünnepe.

Kolozsvár, szept. 21.

A kolozsvári ipartestület tegnap szép és magasztos ünnepet tartott a millenium év emlékére és diszelnökének, Benigni Samunak ünnepélyes beigtatása alkalmából. Mikor az ipartestület Benignit diszelnökévé választotta egyszersmind dokumentálta, hogy bizalma olyan férfiura esett, a ki azt munkásságával és az iparügyek terén szerzett hasznos szolgalataival a legteljesebb mértékben kiérdemelte. És mig az ipartestület egyfelől tekintettel volt a mult érdemeire, másfelől szemei előtt lebegett a jövő is, mivel diszelnökében megtalálta azt a férfiut, a ki munkaerejével és kitartó szorgalmával mindig ott fog állani, a hol szükség lesz az ő tevékenységére.

Szükségtelen azt fejtegetnünk, hogy az ipartestület mennyire fontos tényező az ipari ügyekben és hogy e fontos tényezőként szereplő testület tegnap tetőzbe be nagy és szép munkáját, midőn tagjai, vezetőit közé igtatta azt a férfiut, kinek egy negyed százados gazdag multja van az iparügyek terén.

Az ipartestület, midőn Benigni Samu kezeibe adta zászlóját: erős munkás kezekbe tette és minden bizonnyal diadalra is jut, mert e zászló körül Kolozsvár előkelő nagy iparosainak egész phalanxa tömörül.

*

Az ünnepély lefolyása a következő:

Tegnap 11 órakor a redutban nagy számmal jött össze Kolozsvár illusztris közönsége, hogy részt vegyen az ipartestület ünnepélyén. A többek között ott láttuk gr. Béldi Ákos főispánt, Albach Géza kir. tanácsos polgármestert, Biró Béla kanonok, apátplébánost, Szász Domokos ev. ref. és Ferencz József unit. püspököket, Pál István róm. kath. status referenst, Sigmond Dezső országgy. képviselőt, Haller Károly egyet. tanárt, Szvacsina Géza városi tanácsost, Széky Miklós gyógyszerész, Tuba János komáromi orsz. képviselőt, Dobál Antal ügyvédet, Sándor József Emke t. alelnök főtitkár, dr. Ferenczy Zoltán, Groisz Gusztáv stb. A redut nagy terme egészen megtelt közönséggel. Az ipartestület választmánya az emelvényen foglalt helyet Reményik Károly elnökkel és Hirschfeld Lajos titkárral. A karzatokat és ablakokat szép női közönség foglalta el.

Midőn a nagy közönség már összegyülekezett, a Polgári dalegylet rázenditette hogy „Isten áld meg a magyart“ mire az egész közönség felállott és a hymnuszt állva hallgatta végig.

Ezután Reményik Károly az ipartestület elnöke emelkedett fel és a következő szép megnyitó beszédet tartotta.

Mélyen tisztelt ünneplő közönség! Tisztelt közgyülés!

Szeretett hazánk ez évben örömünnepet ül. Ezer éve annak, hogy Árpád daliás magyarjai a honfoglalás müvét bevégezték. Nincs a mai európai államot alkotó nemzetek között egy is, mely ezer éves multra hivatkozhatna, nincs nemzet, melynek történelme annyi dicső tetteket feltudna mutatni még balszerencsében is. Pedig ezer év leforgása alatt a dicső örömnapok gyakran változtak a keserv gyász napjaival. Mint európa védbástyája kelet vad csordái ellen, többször állott e nemzet sirja szélén, gyakran volt ahhoz közel, hogy elsepertessék az örökös homályba, mint azt számtalan nagy hatalmas nemzetekről a történelem följegyezte.

Számban csekély, de honszeretetben, szabadságérzetben mindig nagyok voltak e nemzet fiai, és csakis ezen tulajdonságoknak köszönhetjük, hogy minden balszerencse mellett a nemzet ezer éves fennállásának örömünnepét ülheti.

Ez ünnepségek nagyobb része lezajlott már előttünk.

Tanui voltunk azon szemkáprázató mesés fényt és pompát kifejtő ünnepségeknek, melyeket maga az állam fővárosunkban felkent koronás királyunk szine előtt rendezett. Látjuk a mivelt nyugatra esemény számba menő millenáris kiállitásunkat, melyben hazánk multja, jelene be van mutatva. Bámulva látja az erre megjelent idegen, hogy itt egy nemzet él ezer esztendeje, kiről eddigelé alig szerzett tudomást, kinek multja oly diczö, magasztos, jelenben pediglen hosszu keservek és elnyomatások daczára, rövid pár évtized alatt, a müvelt nyugat magaslatára tudta magát felküzdeni. Nemrég tanui voltunk itt e helyen azon magasztos ünnepélynek, melyet városunk közönsége e falak között megtartott.

S bár merre tekintsünk e hazában, egyik örömünnep a másikat váltja fel, millionok ajkáról száll a hálaének a magyarok istenéhez, hogy ezen ezer évet megérnünk engedé.

És midőn mindenki ünnepel e hazában, nem maradhatunk el mi sem, kolozsvári iparosok, mi is kiakarjuk venni magunk szerény részünket az ezer év ünnepléséből.

Kolozsvár város iparos polgárainak multja, erre pediglen egyenesen felhiv. Hisz nincs város széles e hazában, melynek iparos polgárai oly hazafias multtal dicsekedhetnének.

A közép korban és ujabban a nemzeti fejedelmek alatt is, a kolozsvári iparosok története azonos Kolozsvár város történetével, hisz a város azon korban nem volt más, mint bástyákkal és várfallal körülzárt czéhek egyesülete. A közügyek terén buzgolkodó czéh mesterek közül lett e város főbirája választva, az összes városi hivatalnokok, a századk tanácsa iparosok voltak.

Különösen a nemzeti fejedelmek alatt fontos küldetése városunknak. Gyakran kellett e város polgárainak a haza, fejedelem és szabadság érdekében nagy áldozatokat hozni s mint az tudva van, Kolozsvár soha sem tért ki honfiu kötelessége elől. Gyakran kondult meg a piaczi torony vészharangja, gyakran csapkodtak le a tüzlángok a monostori, magyarutczai vagy hidelvei külvárosokban jelezve, hogy itt az ellenség, de a város iparosait az első jelre ott látjuk czéhek szerint, fegyveresen a bástyák falain, vérőkkel életőkkel áldozni haza és fejedelmért és ha igen nagy az ellenség ereje, melyel daczolni nem volna képes, megalkuszik vele s odadobja egész vagyonát, mindenét, annélkül, hogy a nemzeti ügytől eltántorittattnék

E polgárok sorából emelkedik ki Linczeg János szőcsmester, e város főbirája, ki magának a nemzeti hős nevet méltán kivivta.

Ha tekintjük az akkori iparosok társadalmi állását, mindenekelőtt kitünik, hogy azon korban a munka nem volt szégyen. Nemesember lemond nemesi előjogairól, csakhogy czégbe felvétessék, hogy városi polgár lehessen, magas társadalmi állásu egyének, mint Thoroczkai Máthé unitárius püspök örömmel szegődteti be fiát egy kolozsvári aranymives mesterhez inasnak. A czéhintézmény e korban a nemzet politikai és társadalmi nevelőjének mondható. Ebből került ki nem egy klassikus müveltségü férfiu, fejedelmi táblabiró, országgyülési követ stb.

A századok lezajlottak! S ha körültekintünk, látjuk, hogy egy más társadalom vette át Kolozsvár város vezetését, a czéhek szabadalmai, magok a czéhek eltöröltettek, a kincs, vagyont hiába keressük ma napság Kolozsvár város iparos osztályánál, eltünt minden, alig maradt meg nálok halvány emléke a dicső multnak, csak egy maradt meg, a kolozsvári iparosok hagyományos hazafisága.

E hazafiság hozott ma is minket ily szép számmal egygyüvé, ma is a hagyományos hazafisággal fohászkodunk az egek urához e nemzet létének második ezredében, hogy tegye az dicsővé, nagygyá, hatalmassá, méltóvá multjához!

A kolozsvári ipartestület diszközgyülését ezennel megnyitottnak nyilvánitom.

*

E beszéd elhangzása után Reményik elnök előadta, hogy a testület Benigni Samu nagyiparost és az Iparos egylet elnökét választotta meg egyhangu lelkesedéssel diszelnöknek.

Ezután a diszggyülés egy három tagu küldöttséget választ Demjén Agoston, Ferenczy Ignácz és Hevesi József személyében, a kik Benignit meghivják az ülésbe.

Addig pedig, mig a küldöttség visszaérkezett, elnök az ülést felfüggesztette.

Nemsokára a küldöttség élén megjelent Benigni Samu, a kit a közönség harsogó éljenzéssel fogadott.

Ezután Reményik Károly a következő beszédet mondotta:

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Testületünk ez év május hó 10-én tartott alakuló közgyülésének első ténye, hogy Benigni Samu urat, az iparos egylet örökös elnökét egyhangulag nagy lelkesedéssel ipartestületünk tiszteletbeli elnökévé választotta. Ugyancsak előljáróságunk alakuló gyülésén lett egyhangulag elfogadva, hogy tiszteletbeli elnökünk részére diszokmány állittassék ki, s az külön e czélra összehivott diszközgyülésén kézbesittessék.

Azon férfiunak uraim, kit ezer önálló független iparos társa testületünk megalakitásánál egyhangulag egetverő lelkesedéssel emelt e tiszteletbeli állásra, a nélkül, hogy ő maga ezen testület megalakitásában résztvehetett volna, azon férfiunak érdemei az iparügyek terén hervadhatatlanoknak kell lenniök, oly érdemek, melyek maradandók, melyek soha el nem enyésznek.

Hogy Benigni Samunak, tiszteletbeli elnökünknek ily hervadhatatlan érdemei vannak, azt önök előtt tagtársaim felesleges ecsetelnem.

Huszonegy esztendeje annak hogy a kolozsvári iparos egylet élére állott, 21 esztendeje látjuk, hogy minden a városban felmerülő iparügy kedeményezéje, szószólója, utőrője, megvalósitója.

Bámulatos munkaerejével, kitartó energiával és fenkölt lelkületével szolgálja önzetlenül az iparosok érdekeit. Hogy mivé lett a kolozsvári iparosok igaz otthona az „iparos egylet« a valódi iparos érdekeket mindég melegen támogató „iparosok hitelszövetkezete“ a 21 év alatt az ő vezérlette mellett, azt önök előtt szintén felesleges elmondanom. Összes mindig csak iparos érdekeket előmozditó önzetlen tevékenykedése most jelenben helyezi el a zárkövet, midőn azon rég érzett hiányon, az elagott iparosok menházának megalkotásán fáradozik. Nagy és nehéz feladat melyeknek keresztülvitelére azonban csak egy Benigni vas akarata és felebaráti szeretete képes.

Adja isten, hogy ez is mindnyájunk javára ugy sikerüljön a mint azt nemes szive kigondolta.

Szeretett tiszteletbeli elnökünk! Kedves Barátam!

Hogyan rojjuk le mi kolozsvári iparosok hálánkat irányodban, ki mindnyájunk példányképe vagy, ki mindnyájunk érdekében oly önzetlen és eredményesen egy ember élten át küzdöttél?

Nem adhatunk mást mint határtalan nagyrabecsülésünket igaz szeretetünket. Fogadd, ez okmányt ugy a mint az neked nyujtva lesz, az összes kolozsvári iparosság tisztelete nagyrabecsülése szeretete zálogául.

Kérem a titkár urat a diszokmányt felolvasni és tiszteletbeli elnökünknek kézbesiteni.

*

És most engedd meg, hogy még egy kéréssel forduljak tehozzád. A mint eddig voltál az összes kolozsvári iparosok vezére légy ezutánra is.

Mi követni fogunk, mert tudjuk czélod, hogy az nagy nemes.

Mi kik a kolozsvári ipartestületet megalkottuk jelenleg az árral uszunk, hajónk tisztikara ujonczokból áll, először tesszük meg utunkat, nem tudhatjuk hol találunk zátonyra örvényre.

Te kipróbált kormányos! kiserd éber figyelemmel e hajó utját s ha talán azon meggyőződésre juttnál, hogy a hajó kormányosai örvény vagy zátonyra juttatnák e hajót, ragad magadhoz a kormányrudját és vezess minket biztos kikötőbe.

Ezután Hirschfeld Lajos titkár felolvasta a diszoklevelet és azt Benigninek át nyujtotta. A diszoklevél szövege igy hangzik:

Disz oklevél.

Legyen a kolozsvári ipartestület első ténye: hódolat az érdem előtt!

Ez elösmerésben az uj születőttnek hálás tekintete emelkedik, városi és különösen ipari közéletünk azon alakjára, a kinek több évtizedes buzgó müködése az iparos osztálynak öntudatát oda fejlesztette, hogy ez testületünknek életet adhatott.

Az ipartestületben e város iparos osztályának zöme tömörült, polgári közszellemének irányadó része nyert kifejezést. Mint ilyen legilletékesebb azon tevékenység megitélésére, a mely érdeket máig is önzetlenül, és sikerrel szolgálja s azon érdemek méltánylására, a melyeket a szereplés megértett.

A kolozsvári ipartestület mindezek megfontolásával.

Benigni Sámuel urat

mészáros mestert, a kolozsvári mészáros ipartársulat, az iparos egylet, az iparosok hitelszövetkezete, az iparos ifjak önképző körének, és a kerületi betegsegélyző pénztárnak tevékeny elnökét, a kolozsvári kereskedelmi, és iparkamara buzgó alelnökét, a kolozsvár szab. kir. város egyik érdemes képviselőjét 1896. Május 10-én tartott alakuló közgyülésében egyhangulag közfelkiáltással

tiszteletbeli elnökévé

megválasztotta, s részére ezen disz-oklevél kiállitását határozta el.

Ipartestületünket e határozatában az a meggyőződés vezette, hogy a nyilvános téren közérdekben szereplő férfiu előtt polgártársai őszinte elismerése a legbecsesebb jutalom- és kitüntetés. Szabad országban saját lelke suggallatából és legjobb meggyőződése szerint buzgolkodó független polgárnak lelkiismeretét mi sem nyugtatja meg, — önbecsérzetét, és érdeklődését mi sem emelheti jobban annál a tiszteletnél és ragaszkodásnál, a melyek szabad és független polgártársai soraiban önkéntelenül fakadnak.

Bizton hisszük, hogy a legszebb polgári kitüntetésben nem részesithettük volna méltóbbat testületünk tiszteletbeli elnökénél, a kinek érdemekken gazdag multja egy szép reményekkel teljes jövőnek csalhatatlan záloga.

Kiadtuk Kolozsvárt, 1896. szept. hó 20. napján.

A kolozsvári ipartestület nevében:

Reményik Károly, az ipartestület elnöke. **Hirschfeld Lajos,** az ipartestület titkára.

*

Ez aktus után Benigni a nagyközönséghez és az ipartestület választmányi tagjaihoz a következő beszédet intézte:

Tisztelt közönség!

Kedves barátom!

A midőn ajkaidról a hosszan intézett szép szavak elhangzottak, remegve gondolok arra, hogy lesz elég erőm és tehetségem ily fényes közönség előtt e nagy kitüntetést szavakkal megköszönni, de megnyugadtat az öntudat, hogy polgártársaim megszokták 21 év alatt, hogy én nem a szónok, hanem a tett embere vagyok.

Midőn ezelőtt 21 évvel polgártársaim megtiszteltek s felszólitottak, hogy vállaljam el az Ipar-egylet és Hitelszövetkezet elnökségét, aggódva válalkoztam reá, mint nehéz szerepre, a tapasztalat azt bizonyitotta, hogy könnyü lett, mert jóindulatu támogatások szeretetek, melyben szivesek voltatok részesiteni megkönnyitette azt, de hozzájárult rövid idő alatt Kolozsvár város intelligens közönsége jóindulata és nagyrabecsülése, kiknek segitségével alakitottuk mindazokat az alkotásokat, miért az érdemet, mely közös mindnyájunké, nekem tulajdonitanak.

Kedves barátom, én az előmbe tüzött programnak vége felé járok, még az elaggott iparosok aggmenháza létesitése van, de azt hiszem, hogy pár év alatt élvezni fogják, mert annak is 20000 frt alaptőkéje van.

S midazon alkotások létrehozásánál mit tettem, nem tettem egyebet, mint honfiu kötelességet s ti ezt a kötelességet ily szépen jutalmaztátok.

Fogadjátok érte hálás köszönetemet s igérem, mig isten életemnek kedvez, ezen szép megtiszteltetést, mely a jövő munkálkodásomnak előlege, igyekezni fogok ujabb erővel ugy e nemes város, valamint polgártársaim jólétéért, az ipar felvirágzásáért munkálkodásommal meghálálni, hogy azonban jövő munkánkat siker koronázza, kérem mindnyájok szives támogatását, — mert együtt egy erővel sikeresebben s jobban lehet mindent keresztül vinni.

Most ismételten hálás köszönetet mondok csekély munkámnak e nagy kitüntetésért, tartsatok meg szives barátságtokban.

Éljen!

Benigni beszédét többször helyeslések és éljenzések szakitották félbe, bizonyságául annak, hogy fejtegetése megnyerte hallgatói tetszését.

Most Hirschfeld Lajos, az ipartársulat tevékeny titkára állott fel és elszavalta Sebesi Samu „Ezer év“ czimü alkalmi odáját. A szépen és lendületesen irt óda zajos tapsra ragadta a közönséget. Sebesi költeményét lapunk mai tárczájában közöljük.

Ezután Hevesi József állott fel és a nap emlékének megörökitése tárgyában a következő inditványt tette:

Tisztelt ünnepélyes Közgyülés!

Miután a „Kolozsvári Ipartestület az 1884. évi XVII ik t. cz. 127. § a alapja f. é. május 10-én megtartott alakuló közgyülésén Benigni Sámuel urat, a multban tanusitott sokoldalu hasznos müködése iránti elismerése jeléül, tiszteletbeli elnökévé választotta; ezen választás folytán a mai ünnepélyes közgyülés, őt ezen diszes állásába hivatalosan és ünnepélyesen beigtatta.

tekintettel azon körülményre, hogy a Kolozsvárt létesitendő „Iparosok Aggmenháza“ már meglevő alapjának létrehozásában neki szintén nagy része van: és ámbár ezen humanus intézmény már közeleg a megvalósáláshoz, mindazáltal szükséges, hogy minden tényezőt felhasználjunk, a mi ezen szép intézmény létrehozását elősegitheti és majdani fentartását biztosithatja;

tekintve továbbá, hogy testületünknek törvényben gyökeredző végczélja nem más, mint hogy jövedelmi fölöslegét ellaggott iparosok gyámolitására és egyéb ilyenféle jótékony czélra forditsa és, hogy ezen czél elérésére a kolozsvári „Iparos egylet“ Benigni Sámuel elnökkel és Nedoroszt János pénztárossal az élén, az alapvető munkát évekkel ezelőtt megkezdette: hogy tehát az ifju testületünknek is müködése kezdetén első nevezetesebb ténye a közjótékonyság gyakorlása legyen, inditványozóm.

mondja ki a mai ünnepélyes közgyülés egyhangulag, hogy a mai nap emlékére a Kolozsvári Iparostestület minden jövedelmi fölöslegét, mely egyéb, czéljaihoz kötött kiadásain felül az évi zárszámadásnál mutatkozni fog, mindaddig az „Iparosok Aggmenháza“ alaptőkéjéhez csatolja, mig ezen intézménynek arra szüksége leend. — Kérem a tisztelt ünnepélyes közgyülést inditványomat elfogadni méltóztassék.

Kolozsvárt, 1896. szept. 20-án.

Beterjeszti

Hevesi József
számv. b. tag, a millen. ünnepély r. b. elnök.

Ezután Hirschfeld Lajos felolvasta a testvér egyesületek és Hegedüs Sándor orszgyülési képviselő által küldött távirati üdvözléseket.

Végül a Polgári Dalegylet énekelte a Szózatot s ezzel a szépen sikerült ünnepélyes közgyülés véget ért.

A bankett.

264 teritékü bankett fejezte be az Ipartestület nagy ünnepét. Kolozsvár előkelő polgárain kivül megjelentek e banketten vidékünk notabilitásai is igen nagy számban.

A harmadik fogásnál Benigni Sámuel ő felségére a királyra és a királyi családra ürítette poharát. Toasztját a közönség állva hallgatta végig. Ezután Hirschfeld Lajos titkár köszöntötte fel Benigni Samut, mint az ipartestület diszelnökét. Bakk Lajos Alkach Géza polgármesterért üritette poharát. Sigmond Dezső orsz. képviselő Reményik Károly elnököt köszöntötte fel.

Ezzel vége is volt a hivatalos toasztoknak, hanem azért még mielőtt megkezdődött volna az ugynevezett sürü toasztok sora, mégigen sikerült és szellemes pohárköszöntők hangzottak el.

Igy poharat köszöntöttek még: Gróf Akos Hirschfeld Lajosra, Dobál Antal ügyvédre Sebesi Samura, Walter Ede a távollévő Bartha Miklósra, dr. Haller Károly Pakey Lajosra, Groisz Gusztáv az Ipartestületre, Virági István nagy hatással Benigni Samunéra, Hevesi József Tuba János Komárom orsz. képviselőjére, Tuba János az iparosztályra, Dobál Antal Hegedüs Sándor és Zsigmond Dezső orsz. képviselőkre, Sigmond Dezső Kiss Sándor keresk. akad. igazgatóra, Szász Domokos ev. ref. püspök Benigni Samura és Reményik Károlyra, Ferencz József unit. püspök az iparosokra, Kis Sándor az iparkamarára, Pakey Lajos dr. Haller Károlyra, Reményik Károly Szász Domokos, Ferencz József püspökökre és Biró Béla apátplébánosra, Benigni Samu a magyariparra, Albach Géza Gámán Zsigmondra, Hirschfeld Lajos Pollák Samura, Sebesi Samu Kolozsvár iparosaira, Sigmond Dezső orsz. képviselő Sebesi Samura stb. stb.

A kitünő hangulatban lefolyt bankettet Antal Lajos zenekara hegedült. Az izletes ételek Ács Ferencz konyháját dicsérték, a rendezés fáradságos de sikerült munkáját Hirschfeld Lajos és Hevesi József érdemeinek teljes elismerést.

Az ipartestület szép ünnepélye az esti órákban ért véget.

Salamon József dr.

Kolozsvár, szept. 21.

Kolozsvár közegészségügyi és kulturalis haladásának egyik zászlóvivője, önzetlenül s lankadatlanul küzdő buzgó harczosa: Salamon József dr. tiszteletbeli városi főorvos, több testületnek orvosa és buzgó tagja, elköltözött az élők közül.

Sulyos a veszteség, mely a családot és várost egyaránt érte s a fájdalom igaz hangján jegyezzük itt fel halálát annak a férfiunak, a ki mig élt, átható eszével, sok oldalu mély tudásával, pihenést nem ismerő munkásságával, puritán egyszerüségével, önzetlen jellemével a városnak oly sok szolgálatot tett.

Salamon József drt mindenki nemcsak szerette, de tisztelte s becsülte a város apraja, nagyja. Halála, melyet már tegnap gyászlobogó jelzett a városházán, minden körben kinos meglepetést, fájdalmat okozott.

Április 21-én a vizvezeték ügyben Hidegszamosra tett kirándulás alkalmával hűlt meg. Makacs tüdő és gége hurutot kapott, mely miatt huzamos ideig teljesen be volt rekedve.

Ebből látszólag kiépülve láthattuk őt társaságokban, gyüléseken mindenütt. Julius végén tüdőgyuladás szegezte ágyhoz. Aug. hogy ebből kiépült, kirándulásokat tett Kardosfalvára, a Javitó-intézetbe orvosi teendőit végezni. A megerőltetés következtében előbbi betegségébe ismét vissza esett, a lob átment a másik tüdőre is s az életerős, edzett, munkás, 65 éves férfiu életét kioltotta.

Salamon József dr. munkás életéből a következő adatokat közöljük:

*

Salamon József dr. született Abafáján 1831-ben. Középiskolai tanulmányait a kolozsvári katholikus gimnáziumban végezte.

E tanulmányait félbeszakitotta a szabadságharcz, mely az iskolák tanárait, növendékeit is a haza védelmére szólitotta.

Az orvosi tudományokat az ötvenes években a budapesti egyetemen hallgatta. Az egyetemi évek végeztével külföldön utazgatva Bécsben, Berlinben, Lipcsében, Münchenben,

---

A mint közeledtek, látták, hogy az sziget, sem a szélességében sem a hosszuságában nem volt három mérföldnél nagyobb, és az egyik oldalon sziklás partja volt, hol a kősziklából emelkedett fel egy meredek fal magasan a vizből és a partraszállás megkisértését teljes lehetetlenné tette.

Behuzták a vitorlákat, attól félve, hogy a nagy fekete sziklákra verődnek, melyek felett a tenger zugott és a másik oldalra evezték, a hol a tengerbe nyuló két szikla fal között egy csendes kis homokos öbölben találták magukat sima homokos parttal. Itt a viz oly tiszta volt, hogy fenekén minden követ és csigát meglehetett látni és az uszó halakat s a tengeri füveket, mig a sziklákon piros és aranyszinü virágokhoz hasonló kőkörcsények feküdtek, rojtos koronájukat a felettük folyó langyos vizben ringatva.

A csolnakkal sietve futottak be a partra; és mig Miki és társa ott maradtak, hogy azt a sziklához erősitsék és a ládákat s dobozokat bevonják, addig a többiek előre haladtak a parton, és fel egy páfrányokkal és füvekkel kárpitozott hegyszoroson, melyen egy kis csermely futott le, vidáman csörgedezve a kövek felett, hogy leérve a nagytengerben vesszen el.

Megkóstolták a vizet; eleinte savanykás volt, de a mint feljebb mentek a hegyszoroson és oda értek a hol a viz kibugyogott a földből. ott kellemesnek, frissnek és hidegnek találták és ittak belőle, arczukat és kezüket megmosták benne, és felüdülve érezték magukat.

Valóban, oly kellemes volt ismét a kemény földön járni, a végtelen tenger helyett fákat és virágokat látni, és a reakció a kétségbeesésből a reménybe oly nagy volt, hogy örömükben hangosan tudtak volna kiáltani.

(Folytatása következik.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Drezdában tartozkodott, ismereteinek bővitése tekintetéből.

Már a hatvanas évek elején feltünt élénk szelleméről, körül tekintésről és nagy előrelátásról tanuskodó javaslataival.

A 60-as évek elején, az akkori „Kolozsvári Közlöny"-ben figyelmet keltő czikkeket irt Budapestről. E czikkekben javasolja, hogy a Karolina orsz. korház és a közegészségügyi intézetek helyeztessenek a város ama részére, a hol most a bonczt ani közegészségtani stb. egyetemi intézetek állanak. Közleményei figyelmet keltettek s ezek nyomán meghivást kapott az Karolina orsz. korházhoz, melynek huzamos ideig volt orvosa.

Kolozsvár város közegészségügyi, köztisztasági ügyeiről sok előre látással, széles körü ismerettel, időről-időre tanulságos czikkeket irt a hetvenes években a „Kelet" cimü lapban.

Már akkor körvonalazta a város utczái tisztántartásának módozatait, abban a formában, a mint az 5—6 évvel ezelőtt rendeztetett. A város csatornázására javaslatot tett. A hidegszamosi viz behozatalát a városi vizvezeték számára már a hetvenes években, több mint husz évvel ezelőtt, javaslatba hozta, czikkekben és röpiratban körvonalazta a létesités módozatait.

A vizvezetéknek egész élete végeig legbuzgóbb apostola volt. Nehány évvel ezelőtt házról-házra járva gyüjtötte az aláirásokat arra, hogy a vezeték kiépitésére a közóhajtást dokumentálhassa. Mint orvos a Kolozsvárt fennállott sebészeti intézetnek tanára volt. A volt kolozsvári jogakadémián a törvényszéki orvostant és a közegészségtant adta elő.

Huzamos ideig orvosa volt a kolozsvári vasutnak is.

A kolozsvári tornavivó intézetnek keletkezésétől fogva tiszteletbeli orvosa volt. Előadta a tanitó jelölteknek a test és élettant, boncztant.

A „tornatanár-vizsgáló" bizottságnak tagja volt. Az egylet most gyászlobogót tüzött ki a tornacsarnokra, jeléül annak, hogy mélyen fájlalja a veszteséget, mely az intézetet érte.

Az iparos ifjak egyletének dijtalan, tiszteletbeli orvosa volt. Mint orvos igazi apja volt a fiatalságnak. Vezette, oktatta őket. Nemcsak gyógyitotta a betegeket, hanem gondoskodott az ifjak müvelődéséről oktatásáról. Zenére, énekre tanitotta őket. Dalkört szervezett testületükben s miután karmestert fizetni nem tudtak, ő vezette a dalárdájukat.

Kolozsvár tekintélyesebb iparosainak, a polgári dalegylet tagjainak egy nagy része az öreg Salamon drtól nyerte a zenében való oktatását.

A fiatalság márcz. 15. ünnepélyein elnökölt s emlékbeszédeket tartott.

Orvosa volt a hatvanas évek óta a nemzeti szinháznak.

Itt egyéb honoráriumot nem élvezett, annál a támlásszéknél, melyet a nézőtéren elfoglalt.

A kolozsvári javitó intézetnek keletkezése óta orvosa volt.

Kolozsvár város mindenik bizottságában részt vett. Mindenütt dolgozott. Javaslatai, munkálatai a világos főt, a praktikus észjárású, sokoldalu ismerettel biró férfiut árulták el.

A városnál szerzett sok érdemei méltánylásául tiszteletbeli városi főorvosnak választották meg.

A kolozsvári r. k. egyháznak választmányi tagja és iskolaszéki tagja volt. Itt is egyike volt az egyház és iskola legbuzgóbb apostolának.

Salamon dr. értett geologiához, a gépészethez, épitészethez és több müszaki előtanulmányt igénylő dologhoz.

Midőn mint fiatal orvos, külföldi utjából hazatért, a téglaégetés addigi primitiv rendszere helyett uj rendszert állitott be apja téglagyáraiban. Ez által tartósabb épitési anyagokat tudtak produkálni. Később az égetésre a saját kombinácziója szerint egy körkemenczét készittetett, a mely bár nagyon praktikus volt, azonban sokba kerülvén, s nem lévén a téglák iránt az időben elég kereslet, nemes veszteség után monostori, kajántói téglaégetési üzletük megszünését vonta maga után.

Ily sok oldalu munkásság mellett, miután nejét elveszitette, többé nem is nősült. ...k ingyen hivatala elvégzése után orvosi gyakorlatot is folytatott. A mi kis jövedelme orvosi gyakorlata után volt, azt nőtestvérével osztotta meg, kiknek fenn tartásáról szeretettel, sokszor önmegtagadással gondoskodott.

A városhoz több izben pályázott orvosi állomásra. Mindannyiszor más nyerte el. Napjainkban vele szemben csak egy szavazattal ...rt. — Ő azért nem csüggedett. Ott a hol ...agiaként kellett dolgozni, átengedte a ...t, a nálánál fiatalabb s a protekczió eszközeivel dolgozó elemeknek.

El lehet mondani, hogy ő egy oszlop ...t, a melyen ifjabb kartársai felemelkedtek. Ő dolgozott, nem kért, de nem is részesült munkásságát megillető anyagi elismerésben.

Az „Ellenzék"-nek keletkezése óta állandó dolgozótársa volt.

Minden városi közögyhöz hozzá szólt. Czikkei, miket többnyire névtelenül irt, tárgyilagosak voltak. Stilusa könnyed, folyékony volt.

A zenének nagy müvelője volt. Saját szorgalmából tanult meg zongorázni. Képezte magát a zene magasabb fokaiban is. Van ... zene szerzeménye fiatalbb éveiből. Wass ...énak ajánlott négyese ma is közkedveltségben részesül.

Hangversenyek alkalmával énekeseket énekművésznőket gyakran kisért zongorán. Most mindennek vége. Legnemesebb hangszerének, munkás életének a hurja elpattant s a derék férfiut holnap elhantoljuk.

Gyászjelentése igy szól:

Gyászjelentése igy szól: Alólirottak a legmélyebb fájdalommal tudatják, hogy bátyjuk, illetőleg sógoruk Dr. S a l a m o n J ó z s e f Kolozsvár sz. kir. város tiszteletbeli főorvosa, a kolozsvári m. kir. Javitóintézet, a kolozsvári kerületi betegsegélyző pénztár orvosa, stb. hosszabb szenvedés után 1896. évi szept. hó 20-án reggel 8 órakor, 65 éves korában elhunyt. Az elhunytban alólirottak, valamint a távolibb rokonok az önfeláldozásig szerető testvért és rokont siratják, szenvedő polgártársai a gyöngéd, lelkiismeretes és mélytudományu orvost, a közügyek pedig az egyik legönzetlenebb s leglelkesebb elő harczost veszitették el. Hült teteme 1896. évi Szeptember hó 22-én délután 4 órakor fog az elhunytnak lakásáról (Alsó-Szén-utcza 6. sz.) a köztemetőbe örök nyugalomra elhelyeztetni, lelki üdvösségéért pedig az engesztelő szent mise Szept. hó 23-án fog délelőt 10 órakor a főtéri r. k. anyatemplomba megtartani nyugodjék csendesen a sokat szenvedett szerető rokon és derék polgár!! Kolozsvár. 1896. szeptember hó 20. Salamon Mari, Salamon Sándor, kir. aljárásbiró Salamon Antal, városi tanácsos. Salamon Klára, férj. Wermescher Györgyné, az elhunyt testvérei. Wermescher György, nyug m. kir. honvédszázados, Salamon Sándorné, sz. Winkler Róza, az elhunytnak sógora és sógorasszonya. Salamon Ilma, Salamon Róza, Salamon Ella, az elhunytnak unokahugai.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, szeptember 21.

— **Ösz.** Adatik tudtára mindazoknak, a kiket illet, hogy a természet hervadása, az ősz küszöbön van. A csillagászati naptár szerint kedden szeptember 22-én délután 2 óra 22 perczkor következik be. Az éghajlati számitás szerint az ősz egy nappal előbb 21 én következik be. E számitás szerint a nyár jun. 8-tól aug. 20-áig 73 napot, a nyárutó pedig aug. 20. szept. 21-ig 32napot, összesen tehát 105 napot tartott. Ez elég kevés, tekintve, hogy ebből is egy részt elharácsolt a zord, kellemotlen időjárás.

— **Gr. Béldi Ákos** főispán tegnap az ipartestület milleniumi diszgyülése alkalmából az iparos aggmenház javára 10 frtot, dr. Haller Károly egyetemi tanár 5 frtot adományoztak Nedoreszték János kezeihez. A szives adományokért hálás köszönetét nyilvánitja a bizottság.

— **Itt a zászló.** Az a diszes lobogó, melyet Kolozsvár hölgyei ajándékoztak a városnak, eddigelé az orságos kiállitás közmüvelődési csoportjában volt közszemlére kitéve. Most, hogy azt e hó 30 iki ünnepélyünkön felavatják, a város intézkedett hazaszállitása iránt. A zászló ma érkezett meg.

— **Az Erd.** nőipar egylet a Mátyás-szobornál. Az erd. nőipar egylet választmánya Mátyás nagy királyunk szobor alapkő letételi ünnepélyére képviseletével László Józsefné Cseh Berta urhölgyet, mint az egylet alelnökét bizta meg.

— **Mátyás szobor alapkövének** letételénél az alap ásatása nem a főtéri templom tornya középvonalába, hanem attól keletre eltérőleg kezdetett meg.

Kérdés.

A szobornak a torony és templomhoz kell alkalmazkodni, mi örök alkotás vagy pedig a térrendezés tervéhez, mely változtatható bármikor? Mit mond ehez Phadrusz János a szobrász és az eltérés tudta és beleegyezésével történt-e?

— **Hazafiasságnak.** Nem csak a naponta registérli adatok tanusitják azt a hazafias áldozatkészséget, mely a nagy közönséget a Mátyás király emléke megörökitésének eszméjével áthatotta, de tanuságot tesz az ajánlok is, mely most került az ünnepély rendező bizottság elé. Ugyanis ifj. Nagy János kőfaragó, városi bizottsági tag felajánlotta, hogy a Mátyás-szobor alapkövét a saját anyagából ingyen kifaragtatja. A bizottság örömmel fogadta a hazafias ajánlatot.

— **A dalárdák közremüködése.** Országos ünnepélyünkön ugy a hadsereg, mint a honvédség zenekara közre fog müködni. A rendező bizottság ezen kivül felkérte a kolozsvári két dal-egyesületet, a Dalkör és a Polgári Dalegyletet, melyek hazafias készséggel igérték meg együttes közremüködésüket. A szobor alapkő letételénél az egyesült énekkarok a honvédzenekar kiséretével fogják Huber Károly gyönyörü fohászát előadni.

— **Az Erdélyrészi** Kárpátegylet kolozsmegyei osztálya f. hó 23 án szerdán d. u. 5 órakor az egylet hivalos helyiségében (Jókai u. 11 sz. II. e. választmányi ülést tart, melynek főtárgyai a Mátyás szobor alapkő letétele orsz. ünnepsége alkalmából teendő intézkedések s a vendégek számára egy havasi kirándulás rendezése. A szakosztály tagjait ez uton kéri megjelenésre az elnökség.

— **Gyászhir.** Özv. Pausinger Józsefné, néhai Pausinger József m. k. központi erdő rendezőnek a Rudolf trónörökös egykori fővadászmesterének özvegye 68 éves korában Görgény Szentimrén meghalt. Az elhalt derék urnő halálát gyászolja fia Pausinger Sándor kolozsvári polgári iskolai tanáron kivül több fia leánya menye és unokája. Az elhunytat Görgényben holnap fogják eltemetni nyugodjék békével,

— **Iskolát és óvodát Kolozsmonostornak.** A város intézői férfias megdöbbenéssel vették nemrégiben tudomásul azt, hogy Kolozsmonostoron, mely népesebb mint sok mezőváros, sem valamire való iskola, sem óvoda nincsen. Törték a fejüket a módozatok felett, a melyek segélyével a közoktatásügyi mizériát elenyésztethetnék. Most azt javasolja a városnak a tanügyek egyik apostola, hogy Kolozsmonostoron létesitsenek iskolát és óvodát s ennek évi kiadásaira használják fel azt a 2000 frt összeget, a melyet eddig a kereskedelmi akademia segélyezésére évről-évre megszavaztak. A kereskedelmi akademiának abban az időben, a mikor az a kezdet nehézségeivel s szükös anyagi viszonyokkal küzdött, szavazták meg ezt az évi összeget. Azóta az akadémia egy óriási vagyont örökölt az államtól, melyből palotákat épitett s ezeket tantermeknek s internátusnak fényesen berendezhette. Azon kivül az intézet fentartására is olyan tekintélyes összeggel rendelkezik, hogy egyáltalán nincs rá szorulva arra, hogy a városi népoktatás ügyének rovására a város által, mint valami szegény intézet, évi 2000 frttal istápoltassék.

— **László Jozsefné** szentkatolnai Cseh Berta az Erdélyi nőipar egylet alelnöke boldogult édes atyja szenkatolnai Csah Lajos volt egyleti alelnök emlékére a nöipar egylet részére 50 ftos alapitványt tett. Követése méltó szép példa.

— **A zsoboki vizkárusultak** javára a kolozsvári sütő munkásoktól ma 5 frtot vettünk. Az összeget átadtuk a vármegye alispánjának.

— **Adakozás.** Dávid Antalné a siketnémák kolozsvári országos intézete részére 2 frtot küldött, mely kegyes adományért a felügyelő bizottság ez uton is hálás köszönetét nyilványitja.

— **Alapitvány.** Az erdélyi nőipar egylet részére. S z a c s v a y S á n d o r n é Br. Weselényi Józefa urhölgy mind az egylet válaszmányi tagja az egylet által fentartott kolozsvári nőipar iskolának 5000 frtot hagyományozott, mi által megvetette alapját annak, hogy az iskola saját helyiséggel birjon. A nagylelkü hagyományozás önmagát dicséri.

— **Főpapok Kolozsvártt.** A Mátyás-szobor alapkőletételi ünnepélyére Lönhárt Ferencz erdélyi püspök is bejelentette résztvételét. Kivüle a főpapok közül még Ssász Domokos és Ferencz József jelentették be részvételüket. Felemlitjük itt, hogy az ujabban Szilágy és Kolozsvármegyék, Torda és Szamoujvár városok, a kir. tábla, az egyetem, a kath. status igazgatósága, az Erd. ga. Egyl. a csendrség, a honvédv. parancsnokság, stb. stb. jelentették be képviselőiket.

— **Gyászhir,** Kökösi O r b o k S á n d o r turi aljegyző és közgyám meghalt.

— **Az uj református főgondnok.** A tiszántuli ev. ref. egyház uj főgondnokává, mint Nagyváradról sürgönyzik, Degenfeld József grófot választották meg nagy szavazattöbbséggel.

— **Mária Dorottya esküvője.** Bécsi telegramm jelenti, hogy Mária Dorottya főherczegnőnek Orleans Fülöp herczeggel való esküvője végleges dispoziciók szerint november 25-én a bécsi Hofburg plébániatemplomában megy végbe. Az esküvőt a főherczegnő renunzácziója előzi meg. Rómából telegrafálják, hogy az osztrák-magyar monarchia szentszéki követségén a napokban nyujtották át a gróf R e v e r t e r a nagy követ által személyesen előterjesztett megkeresés értelmében kiállitott bullát, a melylyel a pápa Mária Dorottya főherczegnőt és Orleans Fülöp herczeget, egybekülésükre való tekintettel, rokonságuknak a kanonai törvények értelmében való házassági akadálya alól dispenzálja.

— **Macskási Egeresen.** A Háromszék önvédelmi harczának történelmi részleteiről Kuszkó István az egykoruak rokonai és ismerőseitől történelmi adalékokat gyüjtött össze. Ez adalékok egy részét egy kötetben foglalva, Háromszékmegye egyik kiváló szüllöttének, K. Benő Albert államtitkárnak ajánlva, e hó elején kiadta. E könyvben Macskási Antalra, a hires háromszéki hősre vonatkozólag érdekes történelmi adalékok foglaltatnak. E könyv megjelenése után Macskási Antal egyik bajtársa egy ügyes adomát ir le nekünk a Macskási életéből.

Macskási tudvalevőleg hires vadász és kitünő gazda is volt. Terjedelmes gazdaságát Egeresen ő maga kezelte. Egy alkalommal 300 drb. makkon hizott sertést addott el Debreczenben, a sertéseket egy debreczeni czivis vette meg, ki a rendkivül barátságos modoru gazdát meghivtak a vásár megpecsételéséhez szükséges áldomásra. Poharazás közben Macskási elbeszélte 48—49-beli élményeit, debreczeni utját stb. Historizálásával még jobban megszerette őt a debreczeni czivis.

Tudja az ur, mondta a czivis, én az urat annyira megszerettem, hogy a jövő vásár előtt magam fogom felkeresni s a házánál veszem meg a disznókat, hogy ne is fáradjon ide.

— De mondja, mi is a becsületes neve?

— Macskási Anti.

— Macskási Anti . . az uristen éltesse, hát aztán melyik faluban keressem?

Egeresen.

— Mit beszél, Egeresen . . ,

Macskásit, Egeresen . . .

— Ott lakik a bátyán, az unokaöcsém Macs . . .

— Mit, hát még több Macska is van Egeresen?

— Halja az ur, én nem azért vettem meg a disznóit, hogy belőlem bolondot csináljon. Csak lakjék Egeresen, ha az ur Macskási, de engem ne tartson egérnek, én nem keresem fel az urat; ezzel felkelt s ott hagyta Macskásit a faképnél.

— **Jubileum.** A dévai állami főreál iskola f. évi október hó 4-én üli 25 éves jubileumát. Ebből az alkalomból a volt tanitványokból Déván szervezkedett helyi bizottság azzal a kéréssel fordnl az intézet volt növendékeihez, hogy tervbe vett alapitványhoz adományaikkal hozzájárulni sziveskedjenek. A szervezőbizottság aláirásokat is elfogad és pedig egy év alatt 12, 2 év alatt 36, 3 év alatt 50 és 5 év allatt törleszthető 100 korona alapitványokra. Az alapitvány kamatait a volt növendékek fiai élveznék. A kik gyüjtő ivet kaptak, kérjük e hó végéig adományaikkal együtt azt beküldeni.

— **A Park-klub ezüstje.** Megirtuk julius 11-én, hogy Bpesten a Park-klubban körülbelül 800 forint értékü ezüstnemünek az ellopását konstatálták. A lopás tettesére csak ma akadt rá a rendőrség Weiszberger Ferencz inas személyében. A tolvajt turfpassziói vitték a lopásra. Állandóan játszott a totalizatőrnél s ide vándorolt a Park-klubb pénzzé tett ezüstje is. Az ellopott ezüstnemüek legnagyobb részét egyik Károly-köruti zálogházban találták meg. Az intézet tulajdonnosa elmondotta, hogy a tárgyakat az 1613 számu hordár zálogositotta el nála julius 11-étől szept. 12-ig terjedő időközben. Ez a hordár nevezte meg Weiszbergert, mint akitől az ezüstnemüeket kapta. Amikor szembesitették őket egymással, Weiszberger rövid vonakodás után bevalotta bünösségét és csak azt kérdte, hogy mielőtt a rendőrségre kisérik, másik kabátot vehessen magára. Mialatt azonban a szekrényében babrált, egy borotvát vett ki onnan, a melylyel a bal karját öngyilkossági szándékból többször megvágta. A detektiv észrevette és elvette tőle a borotvát, mielőtt még nagyobb kárt tehett volna magában. A zsebében lóversenyticketeket és postai feladóvevényeket találtak, a melyek mind az ellopott ékszerekért szerzett pénzből valók voltak.

— **Apagyilkosság.** Rémes apagyilkossági bünténynyről értesitik lapunkat Kis-Oroszról. Syörnyü vérbün tragédia áldozatául esett egy módos öreg gazda, a ki fiait a kétségbeesésbe üldözte, mig végre az egyik lelőtte. Az esetről a következő tudositást kaptuk: Zsarkó Berta Mihály kisoroszi módos gazdát a csősz, á kukoricza földön meggyilkolva találta. Az öreg ember egy lősebbel a mellén hallva feküdt a földön, közelében kocsija állott, a lovakkal együtt. A csősz megrémülve futott a községbe a véres esetet jeleténi. Miután a körülményeknél fogva a rablógyilkosság esete ki volt zárva, a vizsgálatot nyomban a meggyilkoltnak fia ellen irányitották, kivel az öreg folytonos perben, haragban volt, sőt egyik fiának fiatal feleségével élt, a kitől gyermekei is vannak. A vizsgálat során Péter fia bevallotta, hogy ő gyilkolta meg apját. Elbeszélte, hogy az öreggel a kukoricza földön voltak, a törés ideje közeledvén, egymásközött kijelölendők a közös részt. Itt aztán összevesztek, a mi annyira elkeseritette a sokat zaklatott fiatal embert, hogy egy revorvert rántott elő és édes atyjára lőtt, hogy avval a lövéssel véget vessen az évek óta tartó áldatlan családi viszálynak. Az apagyilkos fiut bekisérték a zsombolyai járásbirósághoz.

— **Apró hirek.** — A h i m l ő o l t á s száz esztendős jubileuma. A budapesti orvosegyesület csütörtökön ünnepelte meg száz esztendős évfordulóját a védhimlőoltás feltalálásának, kegyelettel adózva az oltóanyag feltalálója, Jenner emlékének. — E m b e r e v ő k szigete. Amerikában nem messze Kaliforniától, a mexikói partokkal szemben, a cápaszigeten még ma is élnek emberevők. — A k i n a i ember bajuszát csakis a 45-ik évén tul növeszti meg, addig borotválja. — N é m e t városok lakóssága. A német birodalomnak 28 olyan városa van, amelyek mindegyikében több mint 100.000 ember él. A főváros Berlin lakossága 1,676 352. — U j g y e r t y a. A kőolajt legujabban sikerült szilárd, föl nem robbanó testté átváltoztatni valamely vegyészeti anyaggal, ugy hogy lehet közönséges gyertyához hasonlóan égetni. — A z e v ő-k a n á l a XIV-dik század óta használatos az étkezésnél. — C s e h o r s z á g vadgazdasága. Csehország igen gazdag vadakban. Az évi lelövés értéke több mint 1 millió. A legelterjedtebb vad ott is a nyul. — K á r p i t o k mérgező hatása. Az arzénes festékkel készült kárpitok mérgező hatással vannak az emberre. Az arzén a penészgombák utján, a melyek nedvesség folytán támadnak jutnak az ember testébe. — A m é z e t az ókorban csak orvosságnak használták, a gyógyszertárokban volt kapható. Az első mézes-kalácsos boltot egy görög kereskedő nyitotta Romában Krisztus előtt 171-ben. — A c u k o r eredete. A cukornádból a szilárd czukrot legelőször az 5—6 században állitották elő az indusok. — J a p á n s a á m b a b o n a. A japánok rendkivül babonásak és általában szent borszalommal viselkednek a 4-es szám iránt, mint nálunk sokan a 13 iránt.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék" táviratai, telefon tudósitásai, és sürgöny-levelei.)

Országgyülés.

Budapest, szept. 21.

A képviselőház mai ülésén vasutügyeket intéztek el, melyek után Bánffy felelt Ugronnak.

Feleletének lényege ez: A hármas szövetség ma is épen fennáll.

Ugron viszonválassza után Bánffy feleletét tudomásul veszik.

A király utazása.

Budapest, szept. 21.

A király tegnap Csáktornyára érkezett. Jankovich főispán üdvözölte Feschtetich gróf kastélyába szált. Vele vannak József, Ottó főherczegek és báró Fehérváry.

A képviselőház feloszlatása.

Budapest, szept. 21.

Ma már befejezett dolog a képviselőház feloszlatása, még csak a feloszlatás napja **nincs** meghatározva s a feloszlatás megindokolása ismeretlen.

A kormány a feloszlatást abbeli aggodalmával fogja megokolni, hogy fél a költségvetés tárgyalásakor az ellenzék részéről esetleg kifejtendő **obstrukciótól**, s igy a feloszlatással idő és pénz lesz megkimélve.

A Bánffy-kabinet titkos minisztertanácsainak ilyen szokott az eredménye lenni. Sajátságos, hogy a kvótakérdésben a kormány az ódiumot most már az ellenzékre akarja tolni s hogy az ellenzék az ezen kérdésnél tanusitandó magaviseletével nem órintő teendőket, a feloszlatással áll elő.

Tény az, hogy az ujoncjutalékról szóló törvényjavaslat, s néhány a bizottságokban már előkészitett jelentés letárgyalása után a feloszlatás meg fog történni. A kuriai biráskodásról szóló törvényjavaslattal szemben a kormány ugy látszik habozni kezd s már félhivatalosai révén kezd megbarátkozni azon lehetőséggel is, hogy a főrendiház a feloszlatás előtt talán még nem fogja befejezni e javaslat tárgyalását.

A vámháztéri uj hid felavatásának az ünnepe lesz a mostani képviselőház **utolsó** milleniumi ünnepélyeskedése.

Gróf Apponyi Temesvárt.

Budapest. szept. 21.

Gróf Apponyi Albert, a nemzetipárt vezére szombaton délután elutazott Temesvárra az ottani nemzetipárt szervezésére.

Temesvárt ünnepélyes fogadtatás volt. Apponyival mentek: Hódossy Imre, gróf Zselénszky Róbert, Vásárhelyi, Purgly József, Aczél Péter. Bolgár Ferencz, Hock János, Makkfalvay Géza, Bernáth Béla Drakultcs Pál, Schaeffer és Witmann János orsz. képviselők, dr. Günther Antal, számos hirlapiró stb.

A pályaudvaron Pattyánszky Elek temesvári pártelnök szivélyesen üdvözölte gr. Apponyit, a ki zajos éljenzes közben rövid és hatásos beszédben köszönetét fejezte ki.

Apponyi Albert nagy beszédét a „Trónörökös szállodában tartotta meg.

Sokat beszélt a fuzióról.

Hosszasan fejtegette, hogy mikor Bánffy a kormányra lépett, történt az első, de egyszersmind az **utolsó** lépés is a fuzióra.

A kvóta kérdés elől is mindég kitért Bánffy, soha nyilt és határozott feleletet nem adott.

A nemzetiségekről szólva kijelentette, hogy szabad államban mindenki jogos anyanyelvét használni, faji jellegét az ország határain belől megőrizni.

Az állampolgárok jogait e szerint kell megvédelmezni.

Felhivta a választókat, hogy a választásoknál a király kérdésére, hogy meg vanvak-e elégedve a helyzettel, ugy szavazzanak, hogy ez megfeleljen az **igazságnak.**

Beszédét németül végezte s azzal zárta be, vajha Magyarország már egyszer megszabadulna a mostani erkölcstelen politikai rendszertől.

Főszerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

Nyilttér.

FRISS VÁGÁSU KITÜNŐ ÉDES
TORMA
IFJ. PERE ISTVÁN
füszerüzletében kapható
Kolozsvárt, Hid-utcza 29-ik szám.

Egy teljesen berendezett, jó hirnevü
SZÁLLODA
kávéházzal együtt
október hó 1-én eladó, esetleg kiadó.
Értekezhetni a kiadó-hivatalban.
(2—2)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

HIRDETÉSEK.

Sz. **12560**—1896. 687. (1—1)

Árverési hirdetmény.

Udvarhelymegye H.-Almás község határán fekvő, s az ottani közbirtokosság tulajdonát képező „Felső-Árpásra“ nevü 40.00 k. hold erdő tölgyfa készlete a földmivelésügyi m. kir. Minister ur Ő Nagyméltóságának f. évi 48731. sz. alatt kelt engedélye alapján H.-Almás község házánál **1896. évi november hó 1-én délután 2 órakor** megtartandó nyilvános árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár 4812 frt 41 kr. (Hétezer kétszáz tizenkét forint 41 kr.), mint szakértőileg megállapitott becsár.

Árverezni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át az árverezés megkezdése előtt készpénzben lefizvtni. — Irásbeli zárt ajánlatok az árverés napjának déli 12 órájáig a bánatpénz csatolásával szintén elfogadtatnak.

Az árverésre vonatkozó részletes feltételek megtekinthetők az oklándi járási főszolgabirónál, a vargyasi kir. erdőgondnokságnál (u. p. Olosztelek) és a h.-almási közs. elöljáróságnál.

Okláud, 1896. évi szeptember hó 19-én.

Benedek,
főszolgabiró.

Bagotai Lengyel Erzsébet asszony,
lakik
Közép-utcza 9. szám alatt,
a berlini Conservatorium volt hallgatója, a franczia és német nyelv tanitónője; songora órákat ad és tanitja a német és franczia nyelvet:
két tanitványt teljes ellátásba
felfogad. 688. (1—3)

GAZDATISZT,
ki uradalmakban jó bizonyitványokkal önállóan müködött,
a román és német nyelvet birja tökéletesen,
magyar, 38 éves, családos,
azonnali belépés mellett ajánlkozik.
Bővebb felvilágositást nyujt:
Marovich Péter úr Deésen.
680. (3—3)

POSZLER ÉS TÁRSA
DIVAT-ÁRUHÁZA
Kolozsvártt, „Hungária“-szálloda alatt.

Tekintve, hogy a nagy közönség már most kell gondolkozzon azon, hogy hol vásárolja az

őszi és téli idényre szükségletét,

bátorkodunk alant jegyzett áruinkra becses figyelmüket irányitani; megemlitvén, hogy minden egyes czikken határozott, szabott árak vannak jegyezve.

TÁJÉKOZÁSUL:

1 méter Női Loden kelme	30	1 méter gyönyörü ruha Parkett	25
1 „ „ „ „ finomabb	40	1 darab olajos Paplan	2·60
1 „ „ posztó kelme	40	1 „ Caschmir Paplan	4·20
1 „ „ „ „ finomabb	50	1 „ szőr Atlas Paplan	4·50
1 „ „ „ „ igen finom	60	1 „ tengerifű Matrácz	3·—
1 „ 130 cm. széles Női Diagonál kelme	90	1 „ szőr Matrácz	11.—
1 „ 130 cm. széles Női posztó kelme	1·10	1 „ 300 cm. nagy szőnyeg	2·50
1 „ 130 cm. széles Női mintázott kelme	1·—	1 „ finomabb „ „	9·—
1 „ 130 cm. széles Női Cheviot kelme	1·40	1 „ selyem Pokrócz	2·80
1 „ 130 cm. széles Női Grand kelme	2·90	1 „ félselyem Esőernyő	1·80
		1 „ vasnyelü „	2·40
		1 „ Női Mieder	—·65
		1 ablakra Jutta függöny	1·30
		1 „ Tunis „	1·70
		1 készlet ágy és asztal takaró	2·40

Női és uri ingek, Nadrágok, Corsettek, Kesztyük, Czipők, Harisnyák, Gallér és Nyakkendők és minden béllés, rövidárukból nagy választék.

Afrik és tengerifű nagyban és kicsinyben.
622. (9—100)

EGY FÖLDSZINTI
UTCZAI LAKÁS,
mely áll:
5 szoba, konyha, mosó konyha, kamra, pincze és fürdőszobából, vizvezetékkel,
folyó évi október hó 1-ével kiadó
Szentegyház-utcza 20. szám alatt.
Értekezhetni **Csiky Mihály** főtéri üzletében, vagy a kereskedelmi akadémia igazgatói irodában.
686. (2—3)

Haszonbérbe kiadó vendéglő.
Gyéresen, a vasúti pályaudvar közelében
9 lakó szobákkal,
pinczével, 16 lóra való istállóval, szekér állással, kerttel, kuglihelyiséggel és jégveremmel ellátott
vendéglő italárulhatási jogosultsággal
bérbe kiadó
1897. évi január hó 1-sejétől,
esetleg korábban is.
Értekezhetni **Betegh Ferencz** tulajdonossal **Gyéresen.**
683. (2—3)

ALAPITTATOTT 1866.
MATUTSEK JÓZSEF
férfi-, női- és gyermek czipész-üzlete
Kolozsvárt, főtér 32. sz. alatt.

Megrendelések beküldött mérték vagy lábbeli-minta után a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesitetnek.
97. (33—x)

Egyetlen és legolcsóbb forrás!
JÉGBEHÜTÖTT
RÉPÁTI, BODOKI és MATILD,
ugyszintén mindennemü más
savanyu és gyógy-ásványviz,
friss töltésü sör, kitünő asztali bor,
valódi (fagygyumentes) **Kárpáti Thea-vaj**
legolcsóbban
SEGESVÁRY és TÁRSAI
(Misselbacher J. B. utódai)
füszer, festék gyógyáru és ásványviz nagykereskedő czégnél
kapható. 452. (24—25)
Fertőtlenitő szerek, festék-áru!
Brassói Czement főraktára! Debreczeni lisztek főraktára!

Magyarország sok százra menő ásványvizei között a
„Giesshübli viznek egyetlen hasonlómása.“
BODOKI
MATILD-FORRÁS
rendkivül szénsavdus és páratlanul tiszta égvényes savanyuviz.
Elsőrangu üditő és asztali ital,
a melynél tisztább, egészségesebb és kellemesebbet képzelni sem lehet.

Borral, cognakkal, gyümölcs-szirupokkal vagy tisztán magára használva a „Matild“ viz igazán páratlan.

Gyógyitó czélokra használva: különösen **emésztési** és **vizeleti nehézségekben, gyomor, vese, hólyag** és **aranyeres bántalmakban,** valamint a **légzőszervek hurutos bántalmaiban** szenvedőknek e pompás viz használata **megbecsülhetlen!**

Mindig friss töltésben kapható:
Kolozsvárt: **Segesváry és társai,**
Nagy-Szeben: Gyulafehérvár: Segesvárt: **id J. B Misselbacher**
Déván: **Balog Gyula,**
Szászvároson: **Németh János**
uraknál.
az ásványviz kereskedésekben és minden jelesebb vendéglőben.

Tisztelettel **GYÖRGY JÓZSEF,** a forrás kezelője.
(Háromszékmegye) **BODOK.** (Háromszékmegye)
548. (16—x)

Csucsai első minőségü
hasáb bükkfa,
nem usztatott.
Egy vaggon 100 métermázsa Kolozsvárt, házhoz szállitva **58** frt, Csucsán helyt **36** frt vaggonba rakva.
Megrendelhető **Csucsán,** akár **Kolozsvárt:**
a kolozsvári hitelbank s társai
csucsai faüzletének utódánál:
GÁL SIMON („Korona“-vendéglő.)
(Csucsáról rendelve 10 forint előleg küldendő.)
560. (13—x)

HATÓSÁGILAG ENGEDÉLYEZETT NAGY VÉGELADÁS!

Jeszenszky Ferencz fiók-raktár — főtér 4. szám alatt.

A nyári évad elteltével
meggyőződést szerezhetett magának az érdeklődő vevő közönség, mily **meglepő olcsó árakban** árusitom ki végleg
fiók-raktáromat.
A még rövid ideig fennálló (Főtér 4. szám alatti) fiók-üzletemben nagy választéku **őszi-** és **téli árúimat** ajánlom az érdeklődő vevő közönség figyelmébe; különösen:
diszitett és diszitetlen filz-kalapok,
őszi és téli kabátok, gallérok és köpenyek
potom áron
és az összes raktáron levő árúczikkek.
Egyidejüleg felkérem mindazon t. vevőimet, kiknek a fiók-raktáromban számla tartozásuk van, sziveskedjenek azt feltétlenül október hó folyamán rendezni.

Kereskedők figyelmébe! A főtér 4. sz. alatti üzlethelyiségem lakosztálylyal együtt január hó 1-sőtől albérletbe kiadó és az üzleti állványok teljes berendezése eladó.

Teljes tisztelettel:
JESZENSZKY FERENCZ.
682. (3—x)

Hatóságilag engedélyezett nagy végeladás!

Nyomatott Magyary Mihály nyomdájában Kolozsvárt. Belközép-utcza 33. szám alatt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.